

*”Markka maahan lannoitteina,
kolme takaisin jyvänä”*

Pellervon lannoitusvihon otsikko vuodelta 1948

MUISTITIETOKERUU LANNOITUKSEN HISTORIASTA

MUISTITIETOKERUU

LANNOITUKSEN HISTORIASTA VUONNA 2024

Suomen maatalousmuseo Sarka järjestää yhteistyössä Turun yliopiston kanssa muistitiedon keruun, jonka tarkoituksena on koota ja tallentaa lannoituksen historiaa viljelijöiden omasta näkökulmasta. Keruu on osa Koneen Säätiön tukemaa Itämeren ympäristöhistorian tutkimusta. Keruussa kootaan lannoitteisiin ja lannoittamiseen liittyviä omakohtaisia muistoja ja kokemuksia sekä valokuvia.

Suomalainen maatalous on kokenut suuria muutoksia menneen vuosisadan aikana. Yksi suurimmista muutoksista on tapahtunut lannoituksessa. Sotavuosina peltojen kasvukyky heikkeni lannoitteiden ja työvoiman puutteen seurauksena. Sodan jälkeen siirtyminen karjanlannasta valtion tukemiin keinolannoitteisiin tapahtui nopeasti. Nykyään lannoitteiden hinnat aiheuttavat maataloudelle jatkuvia haasteita.

Mutta mikä on maatiloilla muuttunut lannoittamisessa ja miksi? Kuinka paljon lannoitteita on milloinkin käytetty? Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet lannoitteiden käyttöön? Entä miltä lannoittamisen tulevaisuus näyttää?

Kerro meille lannan ja lannoitteiden tarina omien peltojesi, metsiesi ja vesialueittesi kautta! Kirjoita vapaamuotoisesti annettujen teemojen pohjalta itsellesi sopivalla tyylillä.

Kiitos vastauksestasi!

1. TIE VILJELIJÄKSI

- Kerro omasta taustastasi ja maatilastasi lyhyesti.

2. KASVUVOIMAA PELLOILLE

- Miten tilasi peltoja on lannoitettu ennen ja miten niitä lannoitetaan nykyään? Miten lannoittaminen on muuttunut, onko sitä lisätty tai vähennetty, ja mistä tämä on johtunut?
- Oletko kuullut puhuttavan liikalannoituksesta? Minkälaisia kokemuksia tai mielipiteitä sinulla on vesistöjen tai metsien lannoituksesta?

3. MAATALOUSTUOTANTOYMPÄRISTÖN VAATIMUKSET

- Mitkä tahot (esim. vanhemmat, yritykset, media tai maatalousneuvonta) ovat vaikuttaneet lannoittamispäätöksiisi ja miksi?
- Miten valtion maatalouspolitiikka ja myöhemmin Euroopan unioni ovat vaikuttaneet lannoittamiseen maatilän näkökulmasta katsoen?

4. LANNOITTEET JA YMPÄRISTÖKESKUSTELU

- Minkälaisia vesistöjä sijaitsee tilasi läheisyydessä ja miten niitä nykyään käytetään aiempaan verrattuna? Mitä muutoksia olet huomannut lähivesistöissä elämäsi aikana? Mistä arvelet niiden johtuneen?
- Millaisena näet suojavyöhykkeiden ja muiden mahdollisten toimien merkityksen valumien vähentämisessä?

5. LANNOITUKSEN TULEVAISUUS

- Miten ja miksi lannoitteiden mahdollisia ympäristövaikutuksia tulisi edelleen vähentää?
- Minkälainen tulevaisuus lannoituksella on? Minkälaisia vaihtoehtoja tilan nykyiselle lannoitukselle on olemassa?
- Miten maaperän elinvoimaa tulisi mielestänne muutoin parantaa tulevaisuudessa?

KIRJOITUSOHJEET

Kirjoita vastaukseesi nimesi tai nimimerkkisi, yhteystiedot, syntymäaika ja -paikka. Lisää vastaukseesi myös suostumuksesi siihen, että lähettämäsi aineisto arkistoidaan nimelläsi/nimimerkilläsi tutkimuskäyttöön. Tekstien pituutta ei ole rajoitettu. Toivomme, että tapahtumat ja valokuvat ajoitetaisiin vähintään vuosikymmenen tarkkuudella.

Muistitietokeruun yhteydessä otamme vastaan myös lannoitukseen liittyvää oheismateriaalia, kuten vanhoja valokuvia. Liitä valokuviin tai niiden kopioihin tietoja kuvan ottajasta, kuvauspaikasta, ajankohdasta ja kuvan henkilöistä tai tapahtumasta. Lähetä vain sellaista aineistoa, jonka lähettämiseen sinulla on oikeus tai lupa.

Lähetä vastauksesi 31.8.2024 mennessä osoitteeseen:

Suomen maatalousmuseo Sarka
Vanhankirkontie 383, 32200 Loimaa
tai sähköpostitse: elsa.hietala@sarka.fi.

Kuoreen tai viestin aihekenttään tunnus "Lannoituskeruu". Vastajien kesken arvotaan kirjapalkintoja ja lahjakortteja Suomen maatalousmuseo Sarkaan.

KIRJOITUSTEN KÄYTTÖ

Kaikki vastaukset liitteineen tallennetaan Suomen maatalousmuseo Saran kokoelmiin Loimaalle. Alkuperäisiä keruuvastauksia käsitellään luottamuksellisesti tietosuojalain mukaiset käytännöt huomioiden. Suomen maatalousmuseolla ja Turun yliopiston tutkijoilla on oikeus tutkia ja julkaista aineistoa omissa julkaisuissaan ja näyttelyissään. Julkaistaessa vastaja ei mainita tunnistettavasti heidän omilla nimillään ilman erillistä sopimusta.

Suomen maatalousmuseo
Sarka
Elsa Hietala
elsa.hietala@sarka.fi
Puh. 02 7637 7012
www.sarka.fi

Turun yliopisto
Digitaalisen kulttuurin,
maiseman ja kulttuuriperinnön
tutkimusohjelma
FM Virva Silvennoinen
rtvsil@utu.fi